

Sivas Cumhuriyet University Journal of Sport Sciences

| cuspor.cumhuriyet.edu.tr |

Founded: 2020

Available online, ISSN: 2717-8919

Publisher: Sivas Cumhuriyet Üniversitesi

AN INVESTIGATION OF PHYSICAL EDUCATION AND SPORTS TEACHERS' PERSPECTIVES ON STUDENTS WHO DO AND DO NOT DO SPORTS

Mehmet İnan^{1,a*}, Levent Var^{2,b}, Tansu Kurtuldu^{3,c}, Bekir Barış Cihan^{4,d}

¹ Faculty Of Sports Sciences, Yozgat Bozok University, Yozgat, Türkiye

² Faculty Of Sports Sciences, Kırşehir Ahi Evran University, Kırşehir, Türkiye

³ Faculty Of Sports Sciences, Gazi University, Ankara, Türkiye

⁴ Faculty Of Sports Sciences, Yozgat Bozok University, Yozgat, Türkiye

*Corresponding author

Research Article

History

Received: 05/02/2024

Accepted: 07/08/2024

Copyright © 2017 by Cumhuriyet University, Faculty of Sports Science. All rights reserved.

ABSTRACT

The aim of this study is to examine the perspectives of the distribution of physical education and sports, those who do sports and those who do not do sports. For this purpose, the phenomenology method, one of the qualified research designs, was used. 16 physical education and sports teachers participated in the research. The data was collected through connections and accessed through content analysis method. Scheduling of participants; Among those who do and participate in sports, more positive aspects of those who do sports are emphasized, such as their joy of life, happiness, strength, power, body, spiritual and physical competence, compared to those who do not. As a result, it can be said that those who do sports have more limited opportunities for good physical development, being healthy, being spiritually well, being healthy, overcoming stress and expressing themselves.

Keywords: Physical Education, Sedentary, Phenomenology

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ÖĞRETMENLERİNİN SPOR YAPAN VE YAPMAYAN ÖĞRENCİLERE BAKIŞ AÇILARININ İNCELENMESİ

Süreç

Geliş: 05/02/2024

Kabul: 07/08/2024

ÖZ

Bu çalışmanın amacı, beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin spor yapan ve yapmayan öğrencilere bakış açılarını incelemektir. Bu amaç doğrultusunda çalışmada nitel araştırma desenlerinden biri olan fenomenoloji yöntemi kullanılmıştır. Araştırmaya 16 beden eğitimi ve spor öğretmeni katılmıştır. Veriler derinlemesine görüşmeler yoluyla toplanmış ve içerik analizi yöntemi ile sonuçlara ulaşılmıştır. Katılımcıların görüşleri incelendiğinde; spor yapan ve yapmayan öğrenciler arasında yaşama sevinçleri, mutlulukları, özgüvenleri, zekâları, bedenleri, ruhen ve fiziksel olarak yeterlilikleri arasında spor yapan öğrencilerin yapmayanlara göre daha pozitif yönde oldukları vurgulanmıştır. Sonuç olarak, spor yapmayan öğrencilerin iyi bir fiziki gelişim, sağlıklı olma hali, ruhsal iyi olma, özgüvenli olma, stresi yenebilme ve kendini ifade edebilme imkânlarının daha kısıtlı olduğu söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Beden Eğitimi, Sedanter, Fenomenoloji

^a mehmet.inann@gmail.com

^b <https://orcid.org/0000-0002-6483-4704>

^c tansu33@hotmail.com

^d <https://orcid.org/0000-0002-2525-2277>

^b levent.var@ahievran.edu.tr

^c <https://orcid.org/0000-0001-8089-0610>

^d bekirbaris_cihan@hotmail.com

^d <https://orcid.org/0000-0002-3107-3849>

How to Cite: İnan, M., Var, L., Kurtuldu, T., & Cihan, B. B. (2024). Beden Eğitimi Ve Spor Öğretmenlerinin Spor Yapan Ve Yapmayan Öğrencilere Bakış Açılarının İncelenmesi. *Sivas Cumhuriyet University Journal of Sport Sciences*, 5(2):93-100

Giriş

Beden eğitimi ve sporun temelinde, insan ve insanın temel hareketleri bulunmaktadır. Bu hareketler; lokomotor, non-lokomotor, manipülatif ve denge hareketlerini içeren temel hareketlerdir. Beden eğitimi ve spor anlayışı içinde bu hareketler basit anlamda sporun başlangıcı olarak kabul edilir (Kale, 2007). Spor, insanlık tarihi ile birlikte varlığını hissettirmiş, birçok alanda hızlı bir değişime girmiş ve kendisiyle birlikte birçok alana da değişim yaşatmıştır (Yıldırım, Araç Ilgar ve Uslu, 2018).

Beden eğitimi ve spor, düşünme gücünü geliştiren, problemlere karşı entelektüel bir bakış açısı kazandıran, bilişsel durumları aktive eden, kaslar arası uyumu destekleyen, fiziksel öğelerin farkındalığı artıran, dayanıklılık, hız, güç, sürat gibi fiziksel uygunluk öğelerini geliştirir (Çağlak, 2005; Çağlak Sarı, 2011; Çelik ve Şahin, 2013; Şahin, 2008).

Bireyin sportif faaliyetlere katılımı, kişisel gelişimi açısından oldukça önem arz etmektedir. Bireylerin fiziksel performans düzeylerini artırmak, daha sağlıklı bir hayat sürmelerini ve egzersizleri düzenli yapmayı alışkanlık haline getirmek amacıyla spor eğitimi veren okullara devam ettikleri görülmektedir (Saka ve ark. 2008). Bireylerin diğer alışkanlıkları gibi spor alışkanlığının temeli küçük yaşlarda başlanarak atılmalıdır (Özer ve Özer, 2012). Sırgancı ve ark., (2019) bireylerin spor faaliyetleri esnasında psikolojik ihtiyaçlarının karşılanma düzeyinin yüksek olmasının spora bağlılık düzeyini artıracak yönünde görüş belirtmiştir. Sporun sosyalleşme üzerine etkisi hakkında Karaç Öcal (2019) yapmış olduğu çalışmada sosyal grupların sporcuların kendilerini kötü hissetmelerinde etkili olduğu sonucuna ulaşmıştır. İnan ve ark. (2019) spor faaliyetlerine katılan bireylerin sosyal kaygısını ve beraberinde getirdiği olumsuz etkilerde bir azalma olduğu sonucuna ulaşmışlardır.

Eğitim öğretim sürecine yön veren öğrenmeyi mutlaklaştıran eğitimin yapı taşı öğretmendir (Dinçer, 2019). Beden eğitimi ve spor öğretmeni sayesinde öğrenci kişiliğinin farkında ve sosyalleşme eğiliminde artış olduğunu görmektedir. Beden eğitimi ve spor dersinin hedeflerine ulaşabilmesi alanında ancak yetkin bir öğretmenle mümkün olacaktır (Çiçek, Kirazcı ve Koçak, 1998). Çünkü beden eğitimi ve sporun faydalarını bilen; bu eğitimi yaşamında görerek, uygulayarak deneyim etmiş ve öğretmenlik alan eğitimini almış bireyler beden eğitimi öğretmenleridir. Beden eğitimi öğretmeni belirlenen hedeflere uyarak kişilerin düşünce, ruh ve beden gelişimlerini geliştiren ve bunları bireylerin yaşamında kullanmasını sağlayan bireylerdir. Özetle beden eğitimi öğretmeni toplumdaki fertlerin yetiştirilmesinde, yaşama atılmasında, onlara kendini gerçekleştirme imkânı sağlayacak kişilik özellikleri sağlamada, toplumda örnek bir insan portföyü sunmada önemli bir rol oynar (Yağmur, 2020).

Beden eğitimi ve spor öğretmeni ve öğrenci diyalogunun temelini belirleyen etkili diyalog yeteneğinin kullanımı, spor yapan öğrencilerin motivasyonunu ve performansını yükseltmesine yardımcı önemli bir yapı taşı olarak görülmektedir. Bu nedenle etkili diyalogun spor

yapma kavramı içerisinde, spor yapan öğrenci performansında sağlanacak yüksek başarı açısından değerlendirilmesi gereken bir kavramdır. Tüm bu kavramlar incelendiğinde, beden eğitimi ve spor öğretmenin spor yapan öğrencilerine güdüleme amacı ile pozitif ayrımcılık yapması normal karşılanması gereken bir durum olarak değerlendirilmelidir.

Beden eğitimi ve spor öğretmenin sporcu öğrencilerine bakış açısında, sporcusu ile etkili ve sağlam bir diyalog yapabilmeyi hedeflemelidir. Beden eğitimi ve spor öğretmenin göstereceği bu davranışlarla sağlayacağı sağlam diyalog kanalı, sporcusunun performansına set çeken veya etki eden psikolojik olumsuz nedenlerin meydana gelmeden kaldırılmasında önem taşıyan bir etken olarak çözümlenmektedir (Güven, 1996). Tüm bu bilgiler ışığında beden eğitimi öğretmenlerinin spor yapan ve yapmayan öğrencilere bakış açısının incelenmesi literatüre katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Yöntem

Araştırma Modeli

Bu çalışma nitel araştırma yaklaşımlarından biri olan fenomenoloji deseni kapsamında yürütülmüştür. Fenomenolojik araştırmalar, temel olarak farkında olduğumuz ancak derinlemesine ve ayrıntılı bir anlayışa sahip olmadığımız olgulara odaklanmaktadır (Patton, 2014).

Çalışma Grubu

Bu araştırma 2023-2024 eğitim-öğretim yılı güz döneminde gerçekleştirilmiştir. Çalışma için Yozgat ilinde beden eğitimi ve spor öğretmeni olarak görev yapan 16 öğretmen dâhil edilmiştir. Araştırmadaki katılımcıların belirlenmesinde amaçlı örnekleme tekniklerinden maksimum çeşitlilik örnekleme kullanılmıştır. Veri doygunluğuna ulaşıldığı için sayı yeterli bulunmuştur.

Verilerin Toplanması

X Araştırmada veri toplama amacıyla kullanılmak üzere dört sorudan oluşan bir görüşme formu geliştirilmiştir. Araştırmanın verileri, yarı-yapılandırılmış görüşmelerle elde edilmiştir. Araştırmacılar tarafından geliştirilen görüşme sorularının hazırlanmasında; soruların anlaşılır olması yanında, çok boyutlu ve katılımcıyı yönlendirici olmaması gibi ilkelere göz önünde bulundurulmuştur. Araştırmada verileri detaylandırmaya teşvik etmiştir. Araştırma problemine yönelik soruların oluşturulması için öncelikle ilgili alanyazın taranmış ve beden eğitimi öğretmenlerin görüşlerine başvurulmuştur. Araştırmacılar tarafından taslak olarak hazırlanan görüşme formu, alan uzmanı öğretim elemanları ile birlikte incelenmiş bu kapsam geçerliliği sağlanmaya çalışılmıştır. Ayrıca katılımcıların bu sorular çerçevesinde paylaştıkları görüşlerini detaylandırmak ya da örneklendirmek amacıyla görüşmeler esnasında kendilerine ek veya sondaj sorular da yöneltilmiştir. Görüşmelerde kullanılan açık-uçlu sorular; Sizin için spor yapan ve yapmayan öğrencilere bakış açınızı her yönüyle değerlendirir misin? Spor yapan öğrenciniz ile

metaforik algılarınızı(Sporcu öğrencinizi gördüğünüzde aklınıza gelen ilk şey) anlatabilir misiniz? Sporun öğrenci gelişimine katkılarını değerlendirir misiniz? Spor yapmayan öğrencinizin kayıplarını açıklar mısınız?

Görüşmelerin ses kayıt cihazı ile elde edilmiştir. Görüşme yapılacak okullar önceden belirlenip özellikle gönüllülük esasına dayanan bir çalışma olması sebebiyle her okul bünyesinde çalışan tüm öğretmenleri ile değil, sadece gönüllü olarak bu konuda onay veren öğretmenlerle görüşmeler yapılmıştır. Görüşmeler için önceden kararlaştırılan saatlerde okullarda uygun bir ortamda yüz yüze görüşülmüştür. Katılımcıların düşüncelerini ifade edebilmeleri adına kayıtların gizli kalacağına dair kendilerine güvence verilmiştir.

Verilerin Analizi

Nitel veri analizi, ham verilerin bulgulara dönüştürülmesi ve yorumlanması süreçlerini içerir. Bu çalışmada veriler, içerik analizi tekniği ile analiz edilmiştir. Sanders (1982) fenomenolojik analizi dört aşamaya betimler: tanımlama, belirleme, ilişkilerin tanımlanması ve esasların (özlerin) kavramsallaştırılması. Öncelikle veriler dikkatli bir biçimde okunarak katılımcıların ifadelerinin yanına araştırmacının başında belirlenen temalardan hangisi ile ilişkili olduğuna yönelik notlar alınmıştır. Bu kapsamda, öncelikle görüşmelerden elde edilen ham veriler deşifre edilmiştir. Daha sonra, temalar oluşturulmuştur. Temaların adlandırılmasında, katılımcıların kendi kullandıkları sözcüklerden yararlanılmıştır. Her biri katılımcı için aynı işlem tekrarlanmış, bu süreç içinde metinler defalarca okunmuş ve görüngenle ilişkili tümceler tanımlanmıştır. Araştırmacılar tarafından oluşturulan kategoriler alan uzmanı öğretim elemanları ile birlikte incelenmiş bu kapsam güvenilirlik sağlanmaya çalışılmıştır. Böylece tüm kodlar bir araya getirilerek fenomeni tanımladığı düşünülen temalar oluşturulmuştur.

Bulgular

Bu bölümde beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin spor yapan ve yapmayan öğrencilerine bakış açılarına yönelik görüşlerine ilişkin bulgular temalar halinde verilmiştir.

Katılımcıların görüşlerine ilişkin bulgulara bakıldığında;

1) Sizin için spor yapan ve yapmayan öğrencilere bakış açınızı her yönüyle değerlendirir misiniz?

ÖĞRT1: “Benim için fark yok hepsine eşit davranıyoruz spor yapan öğrenciler ile biraz daha samimiyet farklılık oluyor diğer öğrenci ile fazla paylaşım olmadığı için ders bittikten sonra bizim için öğrenci ile iletişimimiz de bitiyor.” **ÖĞRT2:** “spor yapan öğrencilerle iletişim biraz daha kolay olmakta onlar daha çabuk bağ kurabiliyoruz. Ancak spor yapmayan öğrenciye bir ön yargı yok.” **ÖĞRT3:** “spor yapan öğrenciler daha sosyal olabiliyor insanlarla büyük küçük herkese daha etkili daha çabuk daha samimi diyalog kurabiliyorlar. Bireysel ya da grup içerisinde görev almayı veya aldığı görevleri yerine getirebilmeyi daha iyi

başarabiliyorlar. Psikolojik açıdan daha güçlü olabiliyor küçük yaştan itibaren almış oldukları yapmış oldukları sportif roller ve takım içerisindeki paylaşım nedeniyle üzüntü sevinç heyecan mutluluk gibi davranışlarda tepkilerini daha iyi kontrol edebiliyorlar belirli bir seviyeye ulaşan sporcular sporcu öğrenciler daha disiplinli daha düzeli olup bunu günlük hayatlarında akademik hayatlarında yansıtabiliyorlar ben bunu genel de uzun süredir akademik manada daha üst seviye de olduğu düşünülen kazandığı ya da başardığı okul başarısı açısından daha üst seviyelerde olan öğrencilerle çalıştığım için bunu akademik mana da sosyal mana da daha iyi gözlemlediğimi düşünüyorum. Spor yapmayan öğrenciler bu gibi olumlu davranışların yani sosyal ve insanı açıdan olumlu olduğu düşünülen davranışların daha öne çıkması gelişmesi oran bana göre daha az olduğunu düşünüyorum daha çok kendilerini akademik manada ya da davranış manasında yani insanların hoş gördüğü büyüklerin hoş gördüğü davranışları geliştirerek ön plana çıkarmaya çalışıyorlar ama spor yapan öğrenciler bunların tabii olarak sevindikleri işleri yaparak daha çabuk ortaya çıkararak hem kendilerine güven açısından hem toplum içerisinde rol alma görev alma gibi konularda çok daha hızlı daha iyi daha etkili rol aldıklarını başarabildiklerini düşünüyorum meslek hayatımda dediğim gibi akademik manada spor yapan öğrencilerinin başarılarını daha iyi kontrol ettiğini daha iyi artırdığını daha fazla çalışarak disiplinli ve düzenli bir şekilde bunu hayatlarına yansıtmalarını bir yaşam biçimine çevirdiklerini uzun yıllar içerisinde gözlemledim.”

ÖĞRT4: “benim için spor yapan öğrenci ile spor yapmaya öğrenci arasında herhangi bir fark yoktur bu kişisel tercihtir öğrenci kalmış bir tercihtir” **ÖĞRT5:** “spor yapan öğrencinin algısının daha açık problem çözmede daha pratik olduğunu kendine güven ve kendini ifade etmede daha başarılı olduğunu söyleyebilirim. Kendi başına iş yapma yetisinin gelişmiş olduğu görülmektedir. Sosyal ortamlara daha çabuk adapte olduğu ilk defa girdiği bir ortamda spor sayesinde ki tanınmışlık ile çok çabuk kabul gördüğü ve bu kabullenme ile de kendine güvenin daha da arttığını spor yapan ve yapmayan öğrencilere göz attığımız da öğrencinin fiziksel gelişimindeki farklılıkta aşikârdır.”

ÖĞRT6: “Spor yapmayan bir öğrenci her zaman bir yönleri eksik hayata hazırlanırken bireysel disiplin geliştiremedikleri kendilerine güvenleri az olduğu stresle başa çıkmada zorlandıkları derslerine çalışmalarında sınavlarda motive oldukları dikkat eksikleri daha fazla olduğunu gördüm sosyal iletişim problem fazlalığı diğer bir yönü ise spor yapmadıkları için vücut yapılarındaki bozuklukları şekil bozukluğu kas yapılarında bozukluklar vardır spor yapan çocuklarda ise kısa sürede sosyal bir çevre oluşturdukları kendilerine güvenlerinin tam olduğunu bireysel disiplin geliştirme ve karar verme süreçlerinde daha hızlı isabetli neticeye vardıklarını okul hayatında da kendilerini ön planını çıkardıklarını kısa sürede kendilerini herkese benimsettiklerini fark ettim diğer öğretmenlerle olan ilişkilerinde daha ılımlı ve sıcakkanlı oluyorlar.” **ÖĞRT7:** “Spor yapmamak fiziksel aktivite eksikliği ile ilişkilidir ve bu durum obezite, kas iskelet sistemi problemleri gibi sağlık sorunlara yol açabilir

aynı zamanda fiziksel sağlık üzerinde de olumsuz etkileri vardır stresle başa çıkma ruh halini iyileştirememeye gibi sorunlar görülebilir sosyal etkileşim ve takım çalışmasında eksiklikler yaşayabilir disiplin ve sorumluluk geliştirememeye gibi problemler görülebilir zaman yönetimi ve becerilerinde zayıflıklar ortaya çıkabilir ve özgüven eksikliği olabilir.” **ÖĞRT8:** “spor yapan öğrencilerin her zaman daha disiplinli ve ders çalışma hayatı daha düzenli olduğunu düşünüyorum görev ve sorumluluklarının bilincinde oluyor hayatın her alanında aktif rol almaya çalışıyorlar en önemlisi beden eğitimi dersine ilişkin isteklileri ve yetenekleri çok daha fazla oluyor spor yapmayan öğrencilerde ise spor yapan öğrencilere göre tam tersi beden eğitimi dersine bir ilgisizlikleri oluyor anlattığımız işlediğimiz konuları yapamayacaklarını düşünüyorlar yapmaya cesaretleri olmuyor yetenekleri tam farkında olamıyorlar ve spor yapmayanlar öğrencilerin özellikle beden eğitimi dersinde daha fazla disiplin sporunu yaşadıklarını söyleyebiliriz.” **ÖĞRT9:** “spor yapan öğrenci hem fiziksel hem mental olarak konuya daha hazırlıklı olabiliyor algıları açık oluyor ve öğrenme de daha fazla istekli olabiliyor. Spor yapmayan bir öğrenci ise fiziksel olarak da daha önce o hareketleri tekrar etmediğini ya da görmediği için ona yeni bir şey öğretmekte beden eğitim öğretmeni daha güçlük çekebiliyor çünkü daha önce herhangi sporla uğraşmadığı için bizim işimizi biraz daha zorlaştırmış oluyor.” **ÖĞRT10:** “Spor yapan öğrenciler daha sosyal, sınav kaygısı daha az, sorunlar karşısında daha çözüm odaklı, pratik zekâli okul içi, okul dışı etkinliklerde daha istekli oluyorlar. Spor yapan öğrenciye karşı bu özelliklerden dolayı daha fazla tolerans göstermekteyim. Spor yapmayan öğrenciler daha az sosyal sosyalleşme yönünden zayıf oldukları için de kötü alışkanlıklara bağımlılıklara karşı daha yakın olmaktadır.” **ÖĞRT11:** “spor yapan öğrenci spor yapmayan öğrenciye göre daha sosyal arkadaş çevresiyle daha uyumlu pozitif oluyor daha sağlıklı da diyebiliriz hem ruhsal hem fiziksel anlamda, spor yapmayan öğrenci biraz daha kaba taslakla daha robot diye tabir edebiliriz sadece ev çalışma ve benzeri gibi.” **ÖĞRT12:** “Spor yapan öğrencilerde özgüven yüksek oluyor. Kendini ifade edebilme yetenekleri gelişiyor ayrıca daha çabuk arkadaş ortamına girebiliyorlar. Ders başarısı noktasında da diğer öğrencilere göre iyi olduklarını düşünüyorum.” **ÖĞRT13:** “öğrenciler arasında bir takım ayrıcalık yapmak mümkün değil fakat bu soruya bir ayırım yapmak gerekirse spor yapan öğrencileri ben her zaman kendini seven, kendine saygı duyan, kendini her anlamda geliştirmeye çalışan, hayata yaşama sevinç ile bakan, hedefleri olan ve bu hedeflere ulaşmakta kararlı olan bireyler olarak görüyorum. Spor yapmayan öğrencileri ise yukardaki bahsettiğim konularda zayıf öğrenciler olarak görüyorum her başarı ya da mutluluğa giden yol önce kendini sevmek ile özgüvenle sağlıklı olarak başlar çalışmakla devam eder ana hatlarıyla bu şekilde açıklayabilirim.” **ÖĞRT14:** “Spor yapan öğrencileri kendime daha yakın hissediyorum spor yapmayan öğrencilere biraz daha mesafeli bakıyorum.” **ÖĞRT15:** “benim için spor yapan zeki çevik akıllıdır. **ÖĞRT16:** “bedenen ruhen fiziksel olarak üstünlük

sağlamalarının yanında öz güven öz disiplin sağlık ve akademik olarak da spor yapan öğrenciler yapmayanlara göre daha başarılı olduklarını görüyoruz.”

2- Spor yapan öğrenciniz ile metaforik algılarınızı (Sporcu öğrencinizi gördüğünüzde aklınıza gelen ilk şey) anlatabilir misiz?

ÖĞRT1: “Sporcu öğrenciyi gördüğüm zaman başarılı olduğunu da gördüğüm zaman mutluluk duyuyoruz ona karşı sevgi saygı onunla gurur duyuyorum paylaştığımız anıları mutlu ediyor ona eğer faydamız olduysa beden eğitimi dersinde spor yaşantısında bizler için onur ve gurur demek.” **ÖĞRT2:** “iletişim, çözüm odak olmaları, verilen görevleri en iyi şekilde yapmaları.” **ÖĞRT3:** “mutluluk, sevinç, sempati, verdiği emeğin karşılığını görmek, çoğu zaman sürekli kendi yaş grubunda ya da iş arkadaşlarıyla zaman geçirmek zorundayken yaşça kendinden küçük ama düşünce olarak aynı frekansta olabileceğini düşündüğün bireyle bir arada olmak.” **ÖĞRT4:** “ilk başta bunlar bir gururdur her öğretmen için gururdur ona verdiği emekler emeklerinin karşılığı almak ilgisi alakası okulda ki yaşamı sosyal aktivitesi kendine olan güveni bunların her birini aştığı için öğretmen tam bir gururdur.” **ÖĞRT5:** “ zamanında iyi ki yol göstermişim diye kendi adıma sevinirim.” **ÖĞRT6:** “karakter duruş keline güven duygusu ve başarmak.” **ÖĞRT7:** “her zaman mutluluk ve heyecan oluşur. **ÖĞRT8:** “aktif ve daha hevesli olmalarını söyleyebilirim. Lider özellikleri ve sorun çözme becerileri söylenebilir.” **ÖĞRT9:** “disiplinli olması, ahlaklı olması, daha saygılı olması ve hırslı olması.” **ÖĞRT10:** “spor ahlakını almış öğrencilerde hoşgörü, mutluluk, çalışkanlık, azim, küçüklere karşı sevgi, büyüklere karşı saygı.” **ÖĞRT11:** “beni daha iyi hissettiriyor ister istemez sporcu ile bağ kurmuş oluyoruz gördüğümüz zaman daha mutlu ediyor.” **ÖĞRT12:** “müsabaka ya daha iyi nasıl hazırlarım veya başarılı olabilmesi için neler yapabilirim tarzı düşünceler.” **ÖĞRT13:** “kendisi ile barışık, takım ruhu olan, paylaşmayı yardımlaşmayı seven, hedefleri olan bireyler olarak düşünürüm.” **ÖĞRT14:** “spor yapan öğrencileri gördüğümde kendime daha yakın hissediyorum.” **ÖĞRT15:** “gururlanmak ve mutluluktur ve benim için en büyük hediyedir.” **ÖĞRT16:** “spora ilk başladıkları seviyeleri ile en son kazandıkları seviyeleri arasındaki farkı görüp gelişimlerini gözlemlemek ve beni mutlu ediyor.”

3- Sporun öğrenci gelişimine katkılarını değerlendirir misiniz?

ÖĞRT1: “Sporcu öğrenciler lider özellikli oluyorlar, buldukları ortamda kendini belli ediyorlar, başarı ve entelektüel oluyorlar. Ergenlik dönemlerinde ruhsal ve psikolojik durumları kolay atlattıklarına yardımcı oluyorlar.” **ÖĞRT2:** “ilk başladığı zamanla okulu bitirdiği zaman arasında davranış anlamında, kişilik gelişimi anlamında, farklılıklar olduğunu gözlemleyebiliyoruz. Burada en önemlisi kişinin kendine özgüven duyması kişi

spor vasıtasıyla bir şeyi yapabildiğinin farkına vardığı an bu ona müthiş bir özgüven kazandırmakta bu nedenle özgüvenli öğrenci daha girişken daha sosyal kaygı düzeyi daha düşük stres yönetimini iyi yönetebilen bir noktaya ulaşabiliyor. Bu da ona tabi avantaj sağlıyor hayatında sosyal anlamda fizyolojik anlamda sağlıklı olması anlamda psikolojik anlamda sporun bireye kazandırdığı çok şey var bunu biz spor yapan öğrencilerimizde görebiliyoruz.”

ÖĞRT3: “soruda sporun öğrenci gelişimine faydaları sorulmuş bu da tabi ki çok çalışmalara çok akademik çalışmalara veya sosyal çalışmalara kaynaklık etmiş bir konu biz ben buradan kendi mesleki şeylerim açısından aklıma geldiği kadarıyla bir şeyler söylemek istiyorum sporun öğrenci gelişimine faydalarına temel motorik özelliklerin gelişimi yanında fiziksel ve psikolojik açıdan da faydasının olduğu düşünüyorum hem de gözlemliyorum kendi emek ve çalışmayla elde ettiği başarıyı günlük hayatta akademik manada fayda sağladığını düşünüyorum sosyal ve rol ve görev alma bilinci açısından fayda sağladığını düşünüyorum sorumluluk alma ve alınan görevleri yerine getirebilme yeteneğinin gelişebileceğini düşünüyorum ilk soruda olduğu gibi disiplinli düzenli çalışma bu hem fiziksel hem akademik çalışma hem günlük görevlerini yapma açısından da faydalı olduğunu düşünüyorum yani bu çalışmayla ne kadar alakası olur bilmiyorum ama dediğim gibi akademik manada genelde iyi olan okullarda çalıştığım için bunun örneklerini çok fazla yaşadık tecrübe açısından da bunları yeterli manada gördük, gözlemledik. Bunları dile getirildiğinde çok uç örnekler gibi ya da böyle çok göze batan örnekler gibi görmekte ama düşünce toplum açısından düşünceyle davranış bir olmadığını sporun beden eğitiminin bütün bireyler genç yaşlı çocuk öğrenci öğretmen çok önemli olduğu düşünülmesine rağmen toplumsal olarak genel de akademik ve ekonomik kaygılardan dolayı bu işin ertelendiği bu işi ötelendiğini maalesef görmekteyiz ama bunu yapmayan bunu küçükten itibaren öğrencilik yıllarından itibaren hayatına yansıtan insanların belli bir zaman sonra sporu bırakmış ara vermiş olsalar dahi bu spordan edinilen çalışma başarma disiplin gibi özelliklerin hayatlarına da birçok katkı sağladığını görmekteyiz. Bunu birçok çalışmada örneklerde de ispatlandığını biliyoruz.”

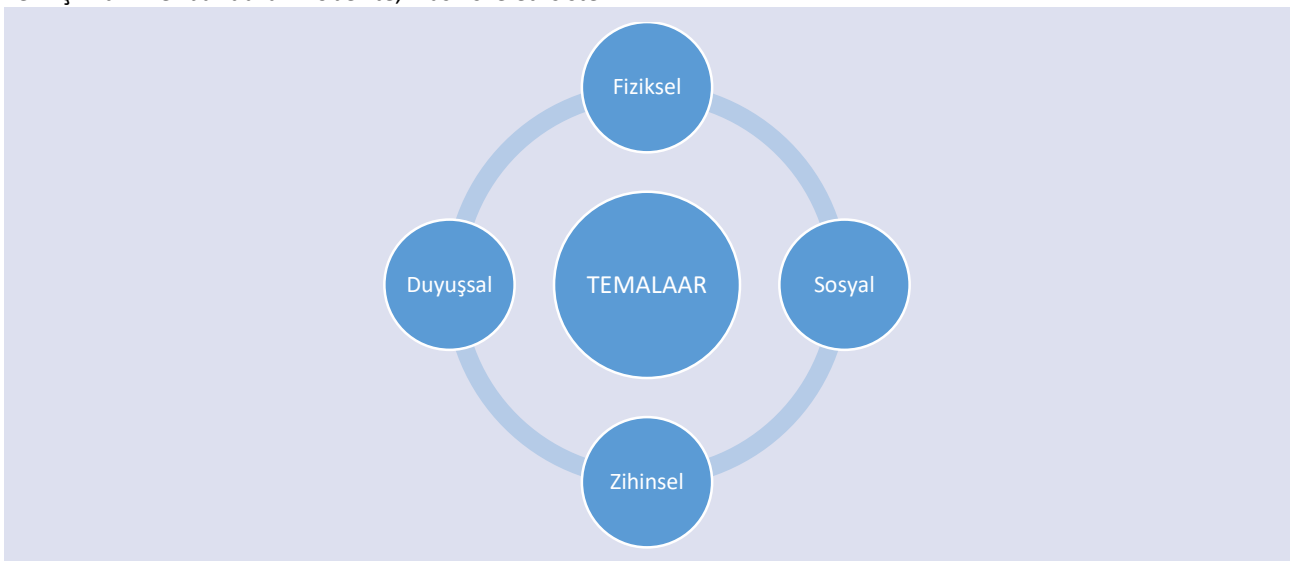
ÖĞRT4: “şimdi ben yine bu soruyu ikiye ayırıyorum biraz önceki sorularda olduğu gibi şimdi bu bir takımlarda profesyonel olarak demeyelim ama profesyonel olarak yapanlar da var okul takımlarını temsil eden sporcular da var tabi ki spor sağlığa etki ediyor bunlar otomatik olarak fiziki yapıları hem de sosyal ihtiyaçları açısından bir gelişim sağlıyor bir de bunlar için birisini sağlık tabi ki bir de özel okulda spor yapan öğrencilerin yine sağlık var tabi ki esas okullarda bence en önemli katkısı özgüven okullarda spor yapan öğrencilerin özgüveni diğerlerine göre çok daha farklı oluyor bu çok net kulüplerde yapan öğrenciler değil ama onlar profesyonel olarak yaptıkları için antrenmanları olsun sıra dışı hale gelmiş çok bazı öğrenciler var sürekli antrenman antrenman ben artık çok da zevk aldıklarını zannetmiyorum ama okullarda spor yapan öğrencilerin özelliklerle arkadaşlarıyla iletişimi öğretmenleriyle iletişimi sosyal aktiviteleri konuşmaları yürüyüşleri

sınavlardaki heyecanın azalması bakın sporun en önemli şeylerden bir tanesi bu spor yapan öğrencinin özgüveni iyi olduğu sınavlarda denemelerde Heyecanlı çok daha rahat girebiliyor diğer öğrencilere nazaran Bence en önemli katkısı dediğim gibi ikiye ayırıyorum okullarda Özgüven sosyal hayattaysa sağlık.” **ÖĞRT5:** “fiziksel olarak daha esnek, daha zinde ve sağlıklı vücuda sahip olurken bağımsızlık sisteminin de güçlendiği bilinmektedir psikoloji olarak düşündüğümüz de kendine güvenen, olaylara daha kısa sürede refleks gösteren problem çözmede daha pratik, oldukları zamanı iyi kullanma yetisinin geliştiği görülmektedir sosyal açıdan bakarsak kişinin içinde bulunduğu takım grup ve toplum ile bütünleşmesi ortak hedefler için birlikte hareket etme duygusunun geliştiği de görülmektedir.” **ÖĞRT6:** “karar verme becerisi, stresle başa çıkma, genel beceriler, anatomik fizyolojik yönde gelişme derse daha iyi konsantre olma.” **ÖĞRT7:** “Bunları fiziksel sağlık, zihinsel sağlık, disiplin ve sorumluluk takım çalışması ve iletişim becerileri, liderlik yetenekleri, zaman yönetimi, özgüven gibi başlıklar altında toplayabiliriz.” **ÖĞRT8:** “sporun öğrencinin kişisel fiziksel ve sosyal yönden gelişimine çok fazla katkı sağladığını düşünüyorum. Spor yapan öğrenciler arkadaş çevresinde daha aktif, daha sosyal, daha girişken, toplum içerisinde daha rahat ifade ediyor. Sporun öğrencilerin özgüvenini geliştirmesi önemli katkısı olduğunu düşünüyorum ve spor yapan öğrencilerin fiziki daha dayanıklı daha kuvvetli daha düzgün vücuda sahip olduğunu düşünüyorum.” **ÖĞRT9:** “Spor en başta tabi ki sağlığına olumlu katkısı oluyor. Çocuğun başarı isteği artıyor. Kendisinde bir şeyi başardığını gördüğü zaman daha istekli olabiliyor. Kendine olan inancı da arıyor, her konuda başarılı olabileceğine inanıyor. Özgüven, hitap yeteneği, ben güzel hareket edebilirim gibi duyguları olduğunu gözlemliyorum.” **ÖĞRT10:** “spor öğrenciye hoşgörü, yardımlaşma, çalışma azmi, disiplin, topluma uyum sağlama, yeniliklere açık olma, bulunduğu grubu sahiplenme ve grupla uyumlu hareket etme, karşılaştığı sorunlara çözüm odaklı yaklaşma gibi katkıları var. Spor yapan öğrenci kendini spor yaparken kendini gerçekleştirmekte ve kötü alışkanlıklara karşı daha dirençli hale gelmektedir.” **ÖĞRT11:** “spor öncce kendine özgüven duyuyor, sosyal yönden daha aktif oluyor. Ruhsal açıdan daha sağlıklı, arkadaşlarıyla uyum sağlaması daha kolay oluyor. Pratik karar verme olumlu yönde daha iyi gelişim gösteriyor.” **ÖĞRT12:** “Fiziksel olarak gücünün farkına varmayabilir. Neler yapabileceğini, sınırları bilmez. Sosyallik noktasında, kendini ifade noktasında zorlanmalar yaşayabilirler.” **ÖĞRT14:** “spor yapan öğrenciler derslerinde daha başarılı olduğunu görüyorum ayrıca daha sosyal oluyorlar kişilikleri daha çabuk oluşuyor.” **ÖĞRT15:** “spor öğrenci gelişimi katkısı ruhsal, bedensel ve çevresel etkileri çok büyüktür.” **ÖĞRT16:** “mücadele, stratejik düşünme, rekabet, dayanıklılık gibi özellikler kazandırması öğrencilere akademik başarıları hem de yaşamlarında karşılaşılabilecek zorluklarla daha kolay baş edebilmelerine olanakları sağlaması.”

4- Spor yapmayan öğrencinizin kayıplarını açıklar mısınız?

ÖĞRT1 “fiziksel görüntülerinde bozukluk, kendilerini ifade etmede sıkıntı yaşıyorlar. İçine kapanık aile ile çevre ile problem yaşıyorlar.” **ÖĞRT2** “özgüven biraz daha geç oluyor, oluşan özgüvende genelde hayat becerisinden ziyade ders başarısı noktasında bir özgüven ve buda bir kısıtlı kalıyor. Kaygı ve stres yönetiminin olumlu olmadığı görülüyor. Biraz daha içe kapanık, sosyal uyumu düşük, hayat becerisi bazı alanlarda kısıtlı oluyor.” **ÖĞRT3** “hem fiziksel hem biyolojik kayıpların yanında sosyal açıdan ve psikolojik açıdan da kayıpların olduğunu düşünüyorum. Heyecan, mutluluk, üzüntü, sevinme, paylaşma, dayanışma, birlikte hareket edebilme gibi duyguları daha az yaşama ya da bunları yaşamak için farklı ortamlar günümüzde geçerli olan yaygın sanal ortamlara yani gerçek olmayan ortamlarda arayabilmekte. Psikolojik ve sosyal manada gelişimi geç ya da az oluyor. Spor yapanlarınsa özellikle sosyal manada bireysel olarak da biyolojik hem psikolojik manada sağlıklarının daha yerinde daha iyi olmasının yanında da sosyal mana da kendilerine daha iyi geliştirdiklerini düşünüyorum.” **ÖĞRT4**: “spor yapan öğrencinin kazancı vardır. Özgüveni daha yerinde, heyecanını daha rahat yenebilen, sosyal aktivitesi daha iyi olan, konuşma becerisi daha iyi olan, öğrenciler oluyor. Spor yapmayanlar ise bunlardan daha noksan yetişiyor.” **ÖĞRT5**: “spor yapmayan öğrencilerin kayıplarını düşündüğümde; bedenen daha az hareketli, esnekliğe ve dayanıklılığa daha az sahip olacaklardır. Ayrıca bağışıklık sistemini daha düşük olması kaçınılmazdır. Sporda kazanma ve bu başarıyı paylaşmadan yoksun kalacaklardır.” **ÖĞRT6**: “en önemlisi sağlık yönünden ben bu konuda araştırma yaptım yüksek tansiyon şeker rahatsızlığı aşırı kilo ve kolesterol ve hareketsizlik gibi risk faktörlerini önler. Zihin açıklığı ve ruhi dengeyi korur enerji seviyesini geliştir stres ve kalp hastalıklarına engeller özellikle stresten kaynaklı, sosyal yönden arkadaşlarıyla olan ilişkileri daha zayıftır bir gruba ait olma özelliğini anlayamaz. Karar verme ve stresle başa çıkmada zorluklar çeker.” **ÖĞRT7**: “Spor yapmamak fiziksel aktivite eksikliği ile ilişkilidir ve bu durum obezite, kas iskelet sistemi

problemleri gibi sağlık sorunlarına yol açabilir. Fiziksel sağlık üzerinde de olumsuz etkileri vardır. Stresle başa çıkamama, ruh halini iyileştirememeye, sosyal etkileşim ve takım çalışmasında eksiklikler yaşayabilir. Disiplin ve sorumluluk geliştirememeye gibi problemler görülebilir. **ÖĞRT8**: “spor yapmayan öğrenci fiziksel yönden daha güçsüz oluyor. Sosyal anlamda ortama uyum sağlamakta zorlanıyor. Beden eğitimi dersinde aktif katılım sağlayamıyor. Aktif katılım sağlayamadığı için de bedene eğitimi dersinde ilgisi daha az oluyor daha önemsiz bir ders olarak görüyor.” **ÖĞRT9** “yürümekte bile güçlük çeken öğrencimiz var. Merdivenlerden çıkarken rahatsız olan öğrenciler, bir hareket yapacağı zaman sorun yaşayan öğrenciler, yediği gıdaların sağlıklı olup olmadığına dikkat etmeyen öğrenciler. O yüzden spor yapanla yapmayan arasında büyük fark var.” **ÖĞRT10** “Spor yapmayan bir öğrenci her şeyden önce fiziksel gelişiminde kayıplar yaşamaktadır. Günümüz problemi olan obezite ile karşı karşıya kalmaktadır. Sporun içinde olan yardımlaşma, hoşgörü, rekabet duyguları yapanlara göre daha az gelişmekte; bunun neticesinde toplum içinde sosyal yönleri az olduğu için yalnızlaşmaktadır ve kötü alışkanlara eğilim göstermektedir.” **ÖĞRT11** “günümüzde teknoloji çağındayız, açıkça birçok çocuklar kişiler de artık telefonlar tablet bilgisayarlar çok vakit geçiriyorlar. Yeteri kadar fiziksel aktivite ve spor yapılmıyor bu da sağlık anlamında, sosyal anlamda, birçok anlamda giderek kötüye gitmeye başladı.” **ÖĞRT12** “Fiziksel olarak gücünün farkına varmayabilir. Neler yapabileceğini, sınırları bilmez. Sosyallik noktasında, kendini ifade noktasında zorlanmalar yaşayabilirler.” **ÖĞRT14** “daha kapanık ve mutsuz olduklarını görebiliyorum.” **ÖĞRT15** “fiziksel, bedensel, ruhsal yandan kayıpları çok çok fazladır.” **ÖĞRT16** “hareketsiz bir yaşam tercih etmeleri fiziksel ve sağlık açısından sorunlar yaşatacağı gibi özgüven eksikliği yaşayacağı olumsuzlar karşısında kendini güçsüz hissetme gibi sorunlar yaşatacaktır sporun takım ruhu birlikte hareket etme beraber sevinebilme beraber üzülmeye gibi değerleri de yaşamayacaklardır.”

Tablo 1. Çalışmaya katılan öğretmenlerin nitelikleri

Katılımcı	Cinsiyet	Branş	Hizmet Yılı	Okul Türü
ÖĞRT 1	Erkek	Basketbol	8	Ortaokul
ÖĞRT 2	Erkek	Voleybol	5	Ortaokul
ÖĞRT 3	Erkek	Atletizm	16	Ortaokul
ÖĞRT 4	Erkek	Futbol	3	Lise
ÖĞRT 5	Kadın	Voleybol	9	Lise
ÖĞRT 6	Kadın	Basketbol	6	Ortaokul
ÖĞRT 7	Erkek	Atletizm	7	Ortaokul
ÖĞRT 8	Erkek	Futbol	5	Lise
ÖĞRT 9	Erkek	Basketbol	12	Ortaokul
ÖĞRT 10	Erkek	Voleybol	14	Ortaokul
ÖĞRT 11	Kadın	Basketbol	15	Lise
ÖĞRT 12	Erkek	Voleybol	19	Ortaokul
ÖĞRT 13	Kadın	Badminton	11	Lise
ÖĞRT 14	Kadın	Voleybol	10	Lise
ÖĞRT 15	Erkek	Basketbol	15	Lise
ÖĞRT 16	Kadın	Atletizm	22	Ortaokul

Tartışma ve Sonuç

Bu araştırmanın amacı beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin spor yapan ve yapmayan öğrencilere bakış açıları incelenmiştir. ‘Sizin için spor yapan ve yapmayan öğrencilere bakış açınızı her yönüyle değerlendirir misin?’ sorusu cevapları incelendiğinde; Beden eğitimi ve sporun öğrencilerimize katkısı sosyalleşmenin yanında iyi diyalog kurabilme, kendini ifade edebilme, sorunlarını dile getirebilme, içsel olarak duygularını kolaylıkla ifade edebilme, taleplerini ve görüşlerini kolaylıkla ifade edebilme becerilerinin geliştiğini branş öğretmenlerinin görüşleri alınmıştır. Öztürk Karataş ve ark. (2021) yapmış olduğu çalışmada, çalışmamızı destekler nitelikte beden eğitimi ve sporun bireyin davranışlarının pozitif yönde gelişmesinde etkili bir sosyalleşme aracı olduğu söylenebilir olduğunu belirtmiştir. Efe (2007) çalışmada düzenli fiziksel egzersiz yapan lise öğrencilerinin sosyal yetkinlik beklentilerinin ve atılganlık düzeylerinin fiziksel egzersiz etkinliklerine katılmayan akranlarına göre anlamlı biçimde daha yüksek olduğunu bulmuştur. Filiz (2010) çalışmada çalışmamızı destekler nitelikte spor yapmanın, spor yapan üniversite öğrencilerin sosyalleşmeye katkısının araştırıldığında bu araştırma bireysel farklılıklar olmasına rağmen spor yapmanın sosyal bir kucaklayıcı niteliğe ulaşmada fayda sağladığını ortaya koymuştur. Sonuç olarak spor yapan öğrenciler yapmayan öğrencilere göre sözel, sosyal ve içsel zekâlarının daha gelişmiş olduğu söylenebilir.

‘Spor yapan öğrenciniz ile metaforik algılarınızı anlatabilir misiniz?’ sorusuna cevaplar incelendiğinde beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin sporcu öğrencileri ilk gördüklerindeki algıları sporcu öğrencilere sevgi, saygı duydukları, emeklerinin karşılığı gördükleri, diğer öğrencilere göre daha yakın hissettikleri, iletişime daha açık oldukları, diğer öğrencilere göre daha samimi olduklarını ifade ettikleri görülmüştür. Sevinç (2017) yapmış olduğu çalışmada çalışmamızı destekler nitelikte öğrencilerin ‘Spor’ kavramına ilişkin vermiş oldukları metaforlarda spora karşı olumlu algılarının bulunduğunu bulmuştur. Sonuç olarak beden eğitimi

öğretmenlerinin metaforik algıları sporun katkısıyla spor öğrencilere karşı olumlu bir yaklaşım olduğu söylenebilir.

‘Sporun öğrenci gelişimine katkılarını değerlendirir misiniz?’ sorusuna cevaplar incelendiğinde beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin sporcu öğrencilere sporun Liderlik özelliği, entelektüellik kattığı, ergenliğin çalkantılı dönemini kolay ve sorunsuz atlattıkları, özgüvenlerinin geliştiği, fiziksel gelişimlerinin daha iyi olduğu, sorumluluk alma ve akademik başarıların artmasına katkı sağladığı görüşüne vardıkları görülmüştür. Özbek (2017) yapmış olduğu çalışmada çalışmamızı destekler nitelikte takım sporu uğraşanların, bireysel sporla uğraşanlara ve spor yapmayan öğrencilere göre özgüven durumlarının istatistiksel manada anlamlı düzeyde daha yüksek olduğunu, Spor yapmayan öğrencilerin ise spor yapan öğrencilere nazaran, hem dışsal hem de içsel özgüven durumlarının anlamlı düzeyde düşük olduğunu bulmuştur. Uluişik (2015) tarafından gerçekleştirilen araştırmaya göre spor ağırlıklı eğitim veren okuldaki öğrencilerin saldırganlık düzeyleri diğer okullara göre düşük çıkmıştır. Yıldırım (2015) yapmış olduğu çalışmada spora dayalı fiziksel aktivitelere katılım ile akademik başarı arasında, spora dayalı fiziksel aktivitelere katılım ile sosyalleşme arasında, pozitif yönlü anlamlı bir ilişki olduğunu bulmuştur. Sonuç olarak beden eğitimi öğretmenlerine göre sporun öğrencilere katkılarını liderlik katkısı, entelektüellik katkısı, ergenliğin çalkantılı döneminin vermiş olduğu problemleri aşmada kolaylık, özgüvenlerine olumlu yönde etkisi, fiziksel gelişimlerine olumlu katkısı, sağlık yönünde olumlu etkileri, sorunlara daha çabuk aksiyon almaları ve akademik başarılarına katkılarını olduğu cevaplardan anlaşılmıştır.

‘Spor yapmayan öğrencinizin kayıplarını açıklar mısınız?’ sorusuna cevaplar incelendiğinde beden eğitimi ve spor öğretmenleri spor yapmayan öğrencilerde özgüven eksikliği, stresle başa çıkamama, öz disiplinlerinde bozukluk, postür bozuklukları, sorumluluk alamama ve bağımsız hareket edemediklerini görmüşlerdir. Turkey ve ark. (2014) araştırmalarında çalışmamızı destekler nitelikte içsel güdülenme ve dışsal güdülenme ile aktif başa çıkma arasında yüksek düzeyde ve pozitif yönde ilişki saptamışlardır. Polat ve ark. (2020) yapmış oldukları çalışmada çalışmamızı destekler

nitelikte katılımcıların öz güven düzeyleri cinsiyetlerine ve tercih ettikleri spor branşına göre anlamlı farklılıklar gösterdiğini saptamışlardır. Sonuç olarak beden eğitimi öğretmenlerine göre spor yapmayan çocukların kayıpları

iyi bir fiziki gelişim, sağlıklı olma hali, ruhsal iyi olma, özgüvenli olma, stresi yenebilme ve kendini ifade edebilme gibi yeteneklerden mahrum kaldıkları düşünülmektedir.

Kaynaklar

- Çağlak, S. S. (2011). Okul öncesi çocuk ve hareket eğitimi, Okul Öncesi Çocuk ve Spor, Ankara: Nobel Yayınları.
- Çiçek, S. Kirazcı, S. & Koçak, S. (1998). Türkiye’de Beden Eğitimi Öğretmeni Profili. Spor Bilimler Dergisi, 9(3), 32–41.
- Diñcer, E. (2019). Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Beden Eğitimi Öğretmenliği Mesleğine Yönelik Tutumlarının Ölçülmesi/Muş İli Örneği. Yüksek Lisans Tezi. Fırat Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Ana Bilim Dalı. Elazığ.
- Efe, M. (2007).14-16 Yaş Grubu Bireylerde Spor Çalışmalarının Sosyal Yetkinlik Beklentisi ve Atılganlık Üzerine Etkisi. Doktora Tezi. Uludağ Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Bursa.
- Filiz, Z. (2010). Üniversite Öğrencilerinin Sosyalleşmesinde Spora Katılımın Değerlendirilmesi. Niğde Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi 4: 3,
- Güven, Ö. (1996). 12–16 Yaş Grubu Sporcuların Müsabaka Motivasyonu ve Antrenör Davranışları Konusunda Karşılaştıkları Bazı Sorunlar. Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, 1(1): 29–40.
- Heper, E. (2012). Sporla ilgili kavramlar ve sporun tarihsel gelişimi, Spor Bilimlerine Giriş (Ed.: Ertan H), Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Inan, M., Inan. S.A., Varol, Y.K., Çolakoğlu F.F. & Çolakoğlu T. (2018). Ergenlerin Sosyal Görünüş Kaygılarının Beden Eğitimi Dersine Yönelik Sürekli Kaygı Düzeyleri Üzerindeki Etkisi. Niğde Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi. 12(3), 258-265.
- Kale, R. (2007). İlköğretimde Beden Eğitimi ve Oyun Öğretimi, Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Karataş, E. Ö., Savaş, B. Ç., & Karataş Ö. (2021). Beden Eğitimi, Spor ve Oyunun Sosyalleşme Üzerine Etkisi. Kafkas Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi. 1:1.
- Öcal Karaç, Y. (2019). Spor Bilimleri Alanında Araştırma Makaleleri. Gece Akademi Yayıncılık. Ankara.
- Özer, D. S., Özer, K., (2012). Çocuklarda motor gelişim (7.baskı), Ankara: Nobel Yayınları.
- Patton, Q. M. (2014). Nitel araştırma ve değerlendirme yöntemleri (Çev.: M. Bütün & S. B. Demir). Ankara: Pegem.
- Polat, B., Erdil, C. & Koçak, İ. (2020). Okul Takımlarında Oynayan Lise Öğrencilerin Özgüven Düzeylerinin İncelenmesi. Uluslararası Bozok Spor Bilimleri Dergisi, 1(2), 54-61
- Saka, T., Yıldız, Y., Tekbaş, Ö. F, & Aydın, T. (2008). Genç erkeklerde spor okulu eğitim programının bazı antropometrik ve fonksiyonel testler üzerine etkisi, Niğde Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, 2(1):1-8.
- Sanders, P. (1982). Phenomenology: A new way of viewing organizational research. Academy of Management Review, 7(3), 353-360.
- Sevinç, Ö. S. & Ergenç, M. (2017). Düzce Üniversitesi’nin Bazı Fakültelerinde Öğrenim Görmekte Olan Lisans Öğrencilerinin “Spor” Hakkındaki Metaforları. Düzce Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 7:2. 106 – 131.
- Sırgancı, G., Ilgar A. E., & Cihan, B. B. (2019). Spora Bağlılık Ölçeği ‘nin geçerlik ve güvenilirlik çalışması. Gençlik Araştırmaları Dergisi, 7(17), 171-182.
- Turkay H. & Sökmen T. (2014). Beden Eğitimi ve Spor Bölümü Öğrencilerinin Sporda Güdülenme Kaynakları ve Stresle Başa Çıkma Tarzları İnönü Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, 1(3), 1-9
- Uluşık, V. (2015). Spor yapan ve yapmayan ortaöğretim öğrencilerinin stres ve saldırganlık düzeylerinin incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Burdur.
- Yağmur, M. (2020). İmam-Hatip Ortaokulu Meslek Dersleri Öğretmenleri, Beden Eğitimi Ve Spor Öğretmenleri İle Öğrencilerin Beden Eğitimi ve Spor Dersine İlişkin Görüşleri, Master’s Thesis, İnönü Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Yetim, A. A. (2005). Sosyoloji ve spor, Ankara: Morpa.
- Yıldırım, M., & Bayrak, C. (2019). Üniversite Öğrencilerinin Spora Dayalı Fiziksel Aktivitelere Katılımları ve Yaşam Kalitelerinin Akademik Başarı ve Sosyalleşme Üzerine Etkisi (Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Örneği). Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 34(1), 123-144.
- Yıldırım, M., Araç Ilgar, E., & Uslu, S. (2018). Lise öğrencilerinin spora yönelik tutumlarının incelenmesi, Turkish Studies, 13(11), 1711-1727.